

Szüret előtt

A pincegazdaság és a termelők fejlődő kapcsolata

Várhatóan előbb kezdődik idén a szüret a szokásosnál. A kora nyári nagy meleg meggyorsította a szőlőfűrészek fejlődését. A további időjárás határozza meg a kezdés pontos időpontját.

A pusztamérgesi Rizling Termelőszövetkezetben mintegy 150 hektár termőterületről 9–10 ezer mázsa szőlőt várnak. Főként olasz és rajnai rizlinget termesztnek, az új telepítésen pedig rizlingszilvánt. A Dél-alföldi Pincegazdasággal közösen telepítettek szőlőt: a pincegazdaság fizeti az összes költség 49 százalékát. A termést a pincegazdaság vásárolja fel. A termelőszövetkezet úgy tervezi, a tagok szüretelikle az almát, a szőlőszedéshez pedig diákok segítségét kéri.

Újítanak is, nem a hagyományos puttonyokkal gyűjtik a szőlőt, hanem műanyagládákat vásároltak. Ezzel 30–40 puttonyos munkáját takarítják meg.

A Dél-alföldi Pincegazdaságnál is jó közepes termést várnak. Fogarasi György borászati osztályvezető szerint valamennyi fajta egészséges, kedvező időjárás esetén nemcsak megőrizni tudják a tökéken levő mennyiséget, hanem minőségben is jó eredményre számíthatnak. Most folynak a szüreti előkészületek. A Dél-alföldi Pincegazdaságban nagyüzemi méretekben, szelektáltan tudják fogadni a termést. A felvásárolt mennyiség több mint 90 százalékát szőlőként szállítják be a termelőhelyekről. Ez előnyös a pincegazdaságnak, hiszen a feldolgozás kezdetétől egységes kezelésben részesül a bor.

A tervezett mennyiséget tudják tárolni, de ha több lesz, ideiglenes tárolóhelyeket vesznek igénybe. A szőlőfeldolgozó berendezések karbantartása, ahol szükség volt rá, rekonstrukciója megtörtént. Augusztus végén lesz a műszaki átadás: próbatüzemeltetés során győződnék meg róla, hogy hibátlanul működnek-e a gépek.

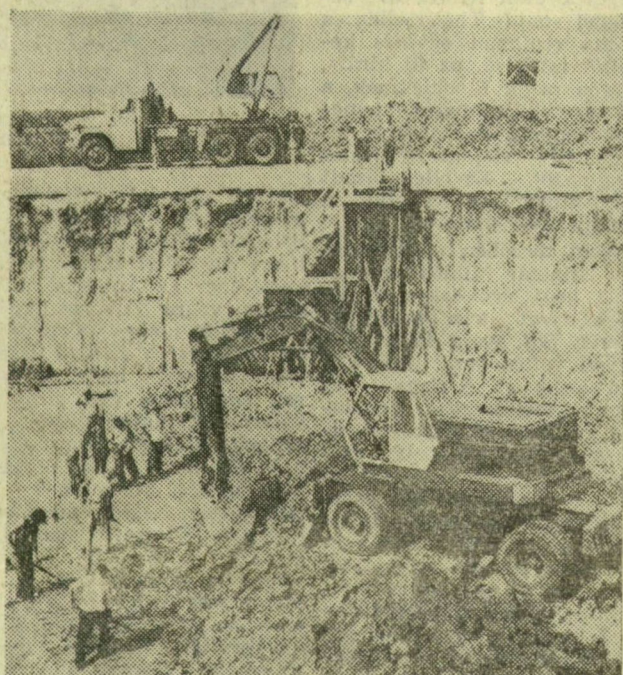
Evénté mintegy 200 ezer hektoliter bort palackoznak a gazdaságban, ennek 10 százalékát exportálják. Az olcsó borok forgalmazásáért vállalt felelősséget a vállalat.

lat: mintegy 15 állandó fajtát forgalmaznak. Csongrád megyében hagyományos fajta a kadarka. Kényes szőlő, tízévenként 1–2 alkalommal érik be rothadás nélkül, igazán jó minőségben. A piacon hiány mutatkozik vörös borból. Ezeket a gondokat enyhíti az új kékszőlőfajták — csongrádi kékszőlő, Cabernet — telepítése.

A szőlőtermés egy részét mustként kell tartósítani. A Fonógyári úton már termel az új márkájú. A szőlőmárka alapanyagát is szüret után kell egész évre biztosítani. Fejlődnek kapcsolataik a termelőkkel. Jó évtizede még egyszerű felvásárlási kapcsolatok voltak túlsúlyban. Ma már hosszú távú, 5–10 éves szerződések, társasági szerződés szabályozza az értékesítést. Közös kockázatvállalás, érdekeltség a végtermék jó

minőségében: ez jellemzi a közös telepítési formákat. Tizenkilenc üzem tagja a Dél-alföldi Szőlő- és Bortermelő Rendszernek, amely szaktanácsokkal segíti a gazdaságokat, biztosítja a felvásárlást. A borászati nyereségből is részesednek a termelők.

A szüret lebonyolítását szállítóeszközök kölcsönzésével is segíti a pincegazdaság. A feldolgozó pincészetek külön is megállapodnak a termelőkkel az átvétel ütemezéséről. Többször exportterületek is szólnak amellett, hogy a legmegfelelőbb időpontban, a legjobb minőségben szüreteljék le a gazdaságok a termést. Ez rugalmas tervezést kíván, hiszen a termelők többsége nem rendelkezik elegendő saját munkaeszközzel, amit a legmegfelelőbb időpontban mozgósíthatnak.

Somogyi Károlyné felvétele

Mint már hírt adtunk róla, Szeged legmagasabb víztornya épül az új rókusai lakótelep panelházainak szomszédságában. A DÉLEP munkásai a biztosító falak védelmében ugyanis már kiásták a hat méter mély és 36 méter átmérőjű alapot. Ebbe a zsaluzat, majd egy csonka kúp formájú hatalmas vasbeton tömb kerül, amely statikailag óvja a víztornyot a „fölbillenéstől”. De szükség is lesz a stabilitásra, hiszen a torony tartálya, ha elkészül, egyszerre 40 ezer köbméter vizet tud majd fogadni

Már megint a vidékiségi?

Szólásra ösztökél a rádió szombat reggeli szót kérek rovata. Nem mintha cáfolni akarnám az elhangzottak summáját, miszerint ma már vidéken is találhatók komoly szellemi értékek, azaz vége annak a fővárosi szemléletnek, hogy ami vidéken van, az provinciális mind, s ezért fölösleges figyelemre méltatni. Mondom, nem ellenkezni akarok, hanem hangsúlyozni mélyszégyent: egyetértésemet: valóban, az ország más részeiben is működnek figyelemre méltó alkotóműhelyek, teremnek szélesebb ki-tekintésű folyóiratok, élnek jeles tudománykedvelők, tehetséges színészek és muzikusok, jónevű írók, festők, építészek. Csupán az zavar, hogy miért kell már megint magyarázni az egyszerűt, s mi az ördögnek fedezik föl időnként a kanálban a mélyedést? Mit tagadjam némi vállveregetést érez a rádióban szót kérő kolléga — egyébként igen tárgyilagos — megálapításában, annál is inkább, mert meggyőződésem szerint a nagyobb városokban dolgozó értelmiségiek zömének egyáltalán nincs kisebbségi érzése, továbbá

úgy tudom, hogy a véleményét nyilvánító pályatárs is vidéken forgatta korábban a pennát.

Bizony, ma már nagy kalamajka keveredne abból, ha a biológusokat, közgazdászokat, orvosokat, mérnököket, oktatókat, továbbá a különféle művészeket aszerint osztályoznánk, hogy — mondjuk — a Rózsadombon lakik-e, vagy a Tisza—Maros találozásánál. Hogy mást ne mondjak, a párt országos vezetői közül többen szegediek. A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára néhány éve még tanszékvezető egyetemi tanárként dolgozott Szegeden. Szent-Györgyi Albert szegedi fölfedezéseit kapott Nobel-díjat. Nemrég egy kiváló sebész hívtak föl innen Budapestre, intézet-vezetőnek. Számos nagynevű színész erről a környékről való. Tucatnyi országos folyóirat- és újság szerkesztő lapunk, a Délmagyarországi pünk, a Budapesti MÁV Igazgatóság főnöke ma is szegedinek vallja magát. Jancsó Miklós, Kalmár László, Ábrahám Ambrus, Szőkefalvy-Nagy Béla... — van-e, aki a kimagasló szegedi neveket nem ismeri?

— az egyetemes magyar tudományt gyarapították, illetve gyarapítják ma is. Ők és a hozzájuk hasonlóak nem azért lettek nagyok, mert a fővárosba költöztek. Hanem azért vitték „föl” őket, mert „idelent” is nagyok voltak, azaz nagyok anélkül is, hogy elpályáztak volna innen. És nézzük fordítva: számos fővárosi kutató, tanár, művész jár Szegedre munkálkodni, közülük többen le is telepedtek nálunk, mert jól érzik magukat. Nyilván nevesítés lenne azt föltételezni, hogy ők emiatt vidékiekké váltak a szó pejoratív értelmében, vagy tudásuk ezzel devalválódott.

Megegyezhetünk. Aki még manapság is lakhely szerint próbál értékelgetni, vagy budapesti helyzetéből valamiféle fennhéjázással tekint a „vidéki” értelmiségre — igazán van a rádióban szót kérő pályatársnak —, az nem nevezhető másnak, mint provinciális fővárosinak. S ez nem paradoxon. A korlátolt, szűk szellemi látókör — sajnos — korántsem csak periférius jelenség.

F. N. I.

Meditáció a demokratizmusról

Nemrégiben régi párttagokkal beszélgettem, s közben fölvetődött az üzemi demokrácia kérdése is. Valami olyasmit találtam mondani, hogy: az üzemi demokrácia továbbfejlesztése alapvető fontosságú a kispolgári szemlélet, magatartás elleni küzdelemben is, mivel egyik legfontosabb záloga annak, hogy a dolgozók mindinkább megszokják a munkahelyüket, s mindinkább tudatában legyenek annak, hogy munkájuk, magatartásuk milyensége nem csupán a termelés érdekei szerint fontos kérdés, hanem társadalmunk egész jövőjét formáló, a szó igaz értelmében politikai ügy is. Aztán jött a kételkedő ellenvetés, valahogyan ilyen formán: hogyan lehet ott üzemi demokráciáról beszélni, azt szorgalmazni, ahol sokan lógnak, sokan csak tessék-lásék végzik el a munkájukat? Ott nem demokráciáról van elsősorban szükség, hanem keményebb kézre!

Nos, nem ez volt az egyetlen kételkedő hang, amit az utóbbi hónapokban hallottam a demokratizmus fejlesztésének igényéről. Mert hallottam olyan véleményt is: jó-jó, szükség van a demokratizmusra úgy általában, de ebben a rossz, nehéz gazdasági helyzetben éppen, hogy nem ez a célra vezető megoldás. Aztán tanúja voltam olyasféle cinikus véleményeknek is, hogy: mit erőltetik ezt az üzemi demokráciát, amikor arról van szó, hogy jobban, igényesebben és többet kell dolgozunk. Hát, valóban azt hiszik, hogy az emberek demokratikus jogaikkal maguk ellen fognak majd élni, vagyis azért harcolnak majd, hogy többet dolgozzanak?

Először elképedtem a vélemények hallatán, s csak utána kezdtem átgondolni, hogy miről is van szó. Hát ennyire nem értenék még ma sem a munkahelyi demokrácia lényegét? Mert úgy látszik, éppen a lényeg értésével és megértésével vannak bajok. Sokan valamiféle tehernek érzik, s akként is kezelik. Holott alapvetően másról van szó. A valódi munkahelyi demokrácia — ahol komolyan veszik, s ahol ennek megfelelően meghozhatják a maga eredményeit — energiákat felszabadító, előre vivő, a munkahelyi emberi és termelési viszonyokat kedvezően formáló tényező. Hogy hogyan?

Minek a lógósnak üzemi demokrácia? — kaptam egy helyen a mérges ellenvetést. A lógósnak ez valóban nem jár, csak-hogy: miért ne lógjon az, akinek sohasem kérdezik a véleményét, akinek sohasem adnak alkalmat arra, hogy befolyásoljon gyakorlaton munkahelyének, munkájának viszonyaira, módjaira, lehetőségeire. Hisz az ilyen helyzetben levő ember soha nem érezheti, hogy a munkája valóban közügy, hogy munkahelyének, vállalatának sorsa az ő ügye, és sorsa is. Márpedig, ha valaki nem vallhatja, tudhatja a ma-

gaénak azt, amit csinál, és ahol dolgozik, akkor hogyan várhatjuk el tőle, hogy képességeinek, tudásának a legjavát adja?

Természetesen ez csupán az egyik lehetséges ellenvetés a kételkedőkkel, a munkahelyi demokráciát egyfélére üres játéknak tartókkal szemben. Csak az egyik, ám fontos ellenérv. Mert arról mindenképpen megvagyunk győződve, hogy a munkahelyi demokrácia alapvetően fontos tartalékunk, az oly sokat emlegetett, föltárandó belső tartalékok szervező része. Hiszen, ha az emberek érzékelik, hogy munkahelyük, vállalatuk sorsa, jövője múlik magatartásukon, munkájukon, mindenképpen változik a munkához, a vállalathoz való viszonyuk is. Főként akkor, ha egyúttal az is nyilvánvalóvá válik a számukra, hogy a saját jövőjük, jövedelmük, alakulásuk is alapvetően attól függ, hogyan dolgoznak, milyen munkát adnak ki a kezükből. Márpedig egyre inkább attól fog függeni, hiszen várhatóan változni fognak majd a bérfejlesztési lehetőségek szabályozói is.

Ha mindez tudatosodik az emberekben —, s ebben a tudatosodási folyamatban alapvetően fontos szerepe lehet az üzemi demokrácia módszereinek és intézményeinek, ha valóban jól funkcionálnak —, szóval, ha mindez tudatosodik, akkor nyilván nem csupán a munkához való viszonyuk változik meg, hanem a vállalat, a munkahelyhez fűződő emberi kapcsolatok is átalakulnak lassanként. Átalakulnak, méghozzá úgy, hogy az embereknek nem lesz mindegy, hogy mi történik körülöttük, hanem igenis beleszólnak munkájuk és munkahelyük tágabb folyamataiba is. S ha tudják, hogy jövedelmük alakulása függ e folyamatoktól, akkor nyilván a továbblépés, a fejlődés nevében szólnak. Ez pedig létkérdés, nemcsak azért, hogy változzon az embereknek a munkához való viszonya, hanem azért is, mert a kollektív bölcsesség mindig többet ér az egyezményi, sokszor elfogult bölcsességnél. Arról nem is beszélve: legyen bármily bölcs egy ve-

zető döntés, eredményét, igazi és várható eredményét csakis akkor hozhatja meg, ha e döntést a közösség is elfogadja, s magáévá teszi. Igen, ez az egyik alapvető oka, hogy nem szabad teret engednünk a munkahelyi demokráciát játéknak hívó, elutasító véleményeknek. Mert éppen a mai helyzetben van multhatatlannul szükség a demokrácia, a közösségi szellem és akarás továbbfejlesztésére, vállalatunk, s valamennyiünk érdekében. Mert, hiszem azt, hogy sokszor leginkább a gép, a szalag mellett dolgozó emberek látják és tudják legjobban, hogy mit csinálhatnak jobban, tanakodósabban, hatékonyabban. Ám e tudásból csak akkor lehet valamennyiünk közös kincse, ha okosan formálódik, változik az emberek munkahelyi magatartása. Ehhez pedig az igazi munkahelyi demokrácia a legjobb út és eszköz...

Ha valaki végiggondolja az eddigieket, nyilván arra is rájön, hogy ostroma az a cinikus vélemény, amely szerint naivitás konkrét eredményeket várni az üzemi demokráciáról, amely szerint a dolgozók úgysem fognak annak érdekében szólni és cselekedni, hogy többet, jobban és hatékonyabban dolgozzanak. Biztos, hogy nem? Hiszen nem elsősorban a több munkáról van szó, mint ahogyan nem is elsősorban a „termelési többlet” a fő célkitűzésünk. A cél a jobb, értelmesebb, tanakodósabb munka, az új termékek, munkaszervezési modellek vállalása és segítése. Márpedig, biztos vagyok benne, hogy a gépek mellett dolgozók sok mindent tudnak és ismernek a célhoz vezető útból, amit csak a gép mellett lehet tudni és ismerni. Csakhogy, sokszor nem szólnak, nem javasolnak, mert szólni, javasolni csak igazi közösségben lehet és érdemes. Az igazi munkahelyi közösség kialakulása pedig az igazi munkahelyi demokrácia függvénye, amelynek révén valóban közösségi céllá válhat az, amely valódi demokrácia híján csak vállalati cél marad.

Szavay István

Magánlakás — korszerű anyagokból

A Szegedi Építőipari Napok alkalmából Magánlakás-építés — korszerű építési anyagok címmel kiállítást rendeztek a Marx téri iparvásár-csarnok M pavilonjában. A bemutatót Szilágyi Lajos építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes nyitotta meg tegnap. Beszédében vázolta lakásépítésünk eddigi eredményeit, megemlítve azt is, hogy jelenleg Magyarország lakásállományának több mint fele új

épületben van. Hangsúlyozta, mennyire fontos a magán-erős építkezés támogatása is, többek között ehhez akar hozzájárulni ez a kiállítás is. A két külföldi és több hazai bemutatóval az a céljuk a rendezőknek, hogy hozzájáruljanak a korszerű építőanyagok iránti igények és a kínálat összehangolásához. Nemcsak az iparra hárul azonban lényeges szerep, hanem az ÉTK-ra is: a központ által ajánlott típusútervek alkotói a jövőben jobban igyekeznek alkalmazkodni a kereskedelem kínálatához, ezzel is enyhítve az építkezések számos gondját.

A kiállításon lámpatesteket, hőszigetelő anyagokat, műanyag padlóburkolókat, csempéket, fürdőszoba-berendezéseket, különböző típusú üvegeket, építőelemeket, válaszfallapokat mutatnak be a vállalatok az érdeklődőknek. A kiállítás — ahol lakásépítési tanácsadással is szolgálnak — naponta 10-től 18 óráig tart nyitva.

Magyar üzemeket létesítenek Afrikában

A magyar fényforrások iránt az afrikai kontinensen is fokozódik a kereslet. Az egyik kenyai vállalattal félmillió magyar autólámpa szállítására, ezenkívül komplett autólámpaüzem létesítésére szerződött az Egyesült Izzóval. Egy tanzániai céggel

kötöttek üzletet komplett lámpafénycső- és üvegyár kulcsrakész átadására. Mindkét országban a Tungsram vállalkozik a szakemberek betanítására, a gyártelepítés után pedig a műszaki irányítás megkezdésére.